

ספר דעת תבונות - אותיות לד, מ, נ

(לד) אמר השכל - עתה כשנשיב אל לבנו כל סדרי מעשיו ית', כל המעשה הגדול אשר עשה מני שים אדם עלי ארץ, וכל אשר הבטיח לנו לעשות ע"י נביאיו הקדושים, הנה **מה שמתברר לנו מכל זה בירור גמור - הוא עוצם יחודו יתברך.**

ותראי שכל שאר מעלות שלמותו הבלתי בעלת תכלית אינם מתבררים אצלנו כלל, שאין בנו כח להשיג אותם ... אבל יחודו, אדרבא, זה מתגלה ומתברר לנו בירור גמור. ...

(מ) לגבי מעלת היחוד השלם הזה - כל שאר המעלות הם כמו דברים פרטיים, וזה דבר כללי, שהרי הוא משקיף על כל המעלות כולם, כמו שהראינו לדעת, שבכל מה שיש בשלמותו שאין לו סוף ושיעור, בכלום הנה הוא יחיד בתכלית היחוד, אין זולתו, אין הפך לו, ואין מונע אליו, כמו שביארנו. ...

אך כשבחר שהמתגלה משלמותו יהיה יחודו ית', אז נמשך מזה שיהיה חסרון בנבראיו, שהרי צריך להראות החסרון כדי להראות שלילתו. ... סוף דבר, מכח שלמותו יעדר באמת החסרון, וישאר הכל מתוקן בכח ממשלת טובו השולט לבדו; אז נקרא שנגלה בפועל. ...

אמנם, הנה זה הוא מחוקו של היחוד העליון לבדו ב"ה - להראות עוצם ממשלתו השלמה. שכל הזמן שהוא רוצה, מניח העולם להיות סוער והולך בילדי הזמן, עת אשר שלט הרע בעולם; ולא עוד, אלא שאינו מעכב על ידי הרע הזה מעשות כל אשר בכחו לעשות, ואפילו מגיעות בריותיו עד הדיוטא התחתונה. אפס כי לא מפני זה יאבד עולמו, כי הממשלה לו לבדו, והוא עשה, והוא סובל, והוא מחץ, והוא ירפא, ואין עוד מלבדו. והנה זה יתד חזק לאמונת בני ישראל, אשר לא ירך לבם לא מאורך הגלות ולא ממרירותו הקשה, כי אדרבה, הרשה הקב"ה והניח לרע לעשות כל מה שבכחו לעשות, כמו שביארנו. ובסוף הכל - כל יותר שהקשה הרע את עול סבלו על הבריות, כן יותר יגלה כח יחודו ית' וממשלתו העצומה אשר הוא כל יכול, ומתוך עומק הצרות הרבות והרעות מצמיח ישועה בכחו הגדול ודאי.

כי הן אמת, שהיו יכולים בני אדם להיות זוכים במעשיהם, ומכירים הם האמת, ועוזבים אורחות השקר של העוה"ז ברצותם להתקרב אל בוראם; וזה בהיותם יודעים ומבינים כבר שכל מה שהוא הפך מן הדרך אשר צוה ה' אינו אלא מכלל סוג הרע שרצה הרצון העליון, וברא בהסתר פני טובו. ועל כן ימאסו בתרמית עיניהם זה, ויבחרו באור הגנוז והצפון - אור פני מלך חיים. ואם היו עושים כן, הנה היה יחודו ית' מתגלה אליהם מצד עצמם, ונמצאו מקרבים להם הישועה; ולא היה צריך הקב"ה להראותו הוא להם בדרך קשי הגלות וארכו, כי כיון שנתברר להם האמת מדעתם - די בזה, וכשנתברר - נתברר. כי כיון שכבר ראו הרע והכירוהו, ועזבוהו ואחזו באמתת יחודו - הרי נעשה מה שצריך. ...

אבל אדם ... נתפתה בתחלה אחר התאוה ... והנה, אז הוצרך להראות לו במופת מה שלא רצה להשיג מצד הידיעה, והיינו להראות לו מהו הרע באמת; ואיך, אף על פי שמניחים לו מקום כל כך גדול, סוף סוף צריך לבא הכל לממשלת הטוב היחידית; והוא דרך קושי העוה"ז שנגזר עליו, כדי שסוף סוף יבא לידי האמונה שלא רצה לעמוד בה מתחלה, אלא שיתברר לו במופת בפרט מה שהיה יכול להשיג מתחלה, ולהתברר לו הכל בבת אחת.

(נ) אמר השכל - שתי מידות שם הקב"ה לנהג בם את עולמו, אחת - מידת המשפט, ואחת - מידת השליטה והממשלה היחידית. מידת המשפט היא מידת הטוב ורע. ... מידת הממשלה היחידית היא מידת תיקון כל הנבראים בכחו יתברך, אף על פי שמצד עצמם לא היו ראויים לזה, והיא הסובבת והולכת בהעלם בכל דרכי המשפט עצמו, לסבב כל דבר אל השלמות לבד; ומקורה הוא חק טובו הפשוט ית', שאף על פי שנתעלם, לא זז מלהשקיף עלינו לטובה. מידת המשפט היא המתגלית ונראית; מידת הממשלה [היחידית] היא המתעלמת ומסתתרת לפנים.